

Finansdepartementet  
postmottak@fin.dep.no

Vår ref.:  
22/2682- 2- BEOI

Deres ref.:

Dato:  
03.02.2023

## Høringssvar til Forslag til nasjonalt program for offisiell statistikk for perioden 2024-2027

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til høringsbrev av 03.11.2021 der Finansdepartementet sendte *Forslag til nasjonalt program for offisiell statistikk for perioden 2024-2027* på høring. Vi vil benytte anledningen til å takke departementet for utsatt høringsfrist til 03.02.2023.

### Om ombudet

Likestillings- og diskrimineringsombudet jobber for å fremme reell likestilling og hindre diskriminering på bakgrunn av kjønn, graviditet, etnisitet, religion, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder på alle samfunnsområder. Ombudet fører tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs konvensjon for rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD), FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD) og FNs kvinnekonvensjon (CEDAW).

### Manglende statistikk over personer med én utenlandsfødt forelder

Så vidt vi er kjent med, føres det i dag ingen statistikk over personer med kun én utenlandsfødt forelder, og vi er innforstått med at det heller ikke er relevant i alle sammenhenger. Personer med kun én utenlandsfødt forelder opplever imidlertid diskriminering basert på hudfarge og andre synlige kjennetegn, og det er viktig å få dette dokumentert. Ombudet mener derfor at det i noen sammenhenger kan være nyttig med en kategori for personer med én utenlandskfødt forelder.

### Definisjon av funksjonshemming i Arbeidskraftundersøkelsen

I Statistisk sentralbyrås (SSB) arbeidskraftundersøkelse benyttes en definisjon der funksjonshemming i stor grad knyttes til helsetilstand. Ombudet mener at dette er både misvisende og uheldig, fordi det å ha en funksjonsnedsettelse ikke er ensbetydende med en dårligere helsetilstand.

Vi viser tidligere korrespondanse med SSB, hvor vi har etterlyst bedre indikatorer for å identifisere diskrimineringsrisiko for funksjonshemmede. I et brev til SSB 07.07.2022, skrev vi blant annet:

«Det er mange funksjonshemmede som ikke har et helseproblem og ville svart nei på spørsmålene som skal identifisere funksjonshemmede. Mange dyslektikere, synshemmede, hørselshemmede og bevegelseshemmede opplever å ha utmerket helse, men ekskluderes like fullt fra arbeidsmarkedet på grunn av diskriminering. At funksjonshemmede defineres og identifiseres kun ut fra helse som nettopp er årsaken til diskriminering og utenforskap, er svært bekymringsfullt.»

«Konvensjonen om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD), som Norge er forpliktet av, forutsetter et paradigmeskifte; Et skifte i politikk, praksis og forståelse fra et medisinsk- helse perspektiv av funksjonshemming til et diskriminerings- og menneskerettighetsperspektiv.

*Partene skal etter artikkel 31 i konvensjonen innhente hensiktsmessig informasjon, herunder statistiske data og forskningsdata, som setter dem i stand til å utforme og gjennomføre politikk som gir denne konvensjon virkning.»*

I etterkant av vår henvendelse 07.07.2022 har SSB lagt til en presisering av sin definisjon av funksjonshemming, noe som er et skritt på vei. Men så lenge spørsmålsformuleringene består, får vi en dårligere forståelse av barrierene og diskrimineringen mange funksjonshemmede møter i arbeidslivet. Her bør SSB se til NTNUs kommentarer og anbefalinger<sup>1</sup>:

«[...] Det vi trenger mer informasjon om er barrierer og hindringer for funksjonshemmede i arbeidsmarkedet og i arbeidslivet, og som fanger opp diskriminering og forskjellsbehandling for de som er i arbeid eller de som ønsker seg jobb. Vi trenger også mer informasjon om holdninger til funksjonshemmede i arbeidslivet, eksempelvis arbeidsgiveres holdninger til å rekruttere og beholde personer med nedsatt funksjonsevne. Dette kan baseres på ulike måter å måle holdninger og fordommer på (eks. holdningsundersøkelser, diskrimineringstesting ol.). I tillegg bør indikatorsettet også fange opp tendenser rundt segregering i arbeidslivet, eksempelvis gjennom å ha en indikator om antall VTA-plasser (som tidsserie). Det er vesentlig å bryte ned på ulike typer funksjonsnedsettelse for indikatorer om arbeid og sysselsetting for å få fram forskjeller og likheter blant funksjonshemmede.»

For å kunne gi et riktigere bilde av situasjonen anbefaler ombudet at definisjon, indikatorer og spørsmålstillingene knyttet til funksjonsnedsettelse og sysselsetting endres, og at det etableres indikatorer for å identifisere diskrimineringsrisiko for funksjonshemmede.

---

<sup>1</sup> <https://samforsk.no/publikasjoner/bruk-av-statistiske-indikatorer-i-rapportering-til-crpd>

Vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon  
Likestillings- og diskrimineringsombud

Beate Sletvold Øistad  
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.